

Kyrkorådet	Torsby pastorat org. 252003-6274	2024-06-11
Tid och plats	Torsby församlingshem Tisdagen den 11 juni 2024 kl. 16.30-18.00	
Beslutande		Närvarande
FKV	Jan Arvidsson, ordf.	x
S	Susanne Jönsson, vice ordf.	x
FKV	Kerstin Alerås	x
FKV	Pierre Rehlund	x
FKV	Ing-Marie Svenning	x
FK	Wanja Söderberg	x
	Anders Radix, kh.	x
Ersättare		
FKV	Eva-Lena Gustafson	x
FKV	Maria Gustafsson	ej närvarande
FK	Helene Ljungkvist	ej närvarande
FKV	Tore Svensson	x
Övriga närvarande	Anna-Karin Tellestam, sekreterare	x

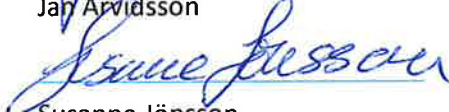
Underskrifter:

Ordförande

Jan Arvidsson

Justerare

Susanne Jönsson

Sekreterare

Anna-Karin Tellestam

Anslag/Bevis

Protokollet är justerat. Justering har tillkännagivits genom anslag

Organ

Kyrkorådet

Sammanträdesdatum

2024-06-11

Anslagets uppsättning

Datum

20240614

Anslagets nedtagning

Datum

20240705

Förvaring av protokollet

Torsby pastorats kyrkokansli,

Torsby 170, 442 73 Kärna

Intyg

Datum

11

Formalia

§ 473

Mötets öppnande och upprop

Ordförande Jan Arvidsson hälsade alla välkomna och upprop förrättades.

§ 474

Justerare tillika rösträknare

Till justerare tillika rösträknare valdes Susanne Jönsson.

§ 475

Andakt

Dagens möte inleddes med andakt av kh. Anders Radix.

§ 476

Kallelseförfarandet

Godkändes.

§ 477

Dagordningen

Godkändes.

§ 478

Föregående mötes protokoll

Lades till handlingarna.

Beslutspunkter

§ 479

Målkapital

Kyrkoordningen innehåller bestämmelser om skyldighet för församlingar, pastorat och stift att fastställa ett långsiktigt mål för det egna kapitalet som ska utgöra en betryggande buffert för ekonomiska påfrestningar.

Bestämmelserna förutsätter att en lokal riskanalys upprättas för de kommande åren. Begreppet långsiktigt mål ska tolkas såsom minst de kommande fyra åren men även med beaktande av planerade investeringar, underhållsutgifter och större verksamhetsförändringar 10–15 år framåt i tid eftersom dessa kan förutsätta ett behov av sparande.

Befintliga styrdokument såsom församlingsinstruktion och lokalförsörjningsplan är väsentliga underlag för beslutet eftersom dessa anger förväntad inriktning på verksamhet och ekonomi samt prioriteringar. I dessa dokument finns även omvärldsanalyser samt beskrivningar av nuläget vilket ger en god grund för arbetet med målkapital.

Arbetet är genomfört i samarbete med servicebyråns ekonom Tove Ammedalen.

Det beslutade målkapitalet utgör grunden för kyrkans existens och arbetet med de tre prioriterade målen.

SJ²

Kyrkorådet beslutar att:

- godkänna målkapitalet till 26 miljoner och lämna till kyrkofullmäktige för fastställande.

Bilaga 1

§ 480

Brebus-orgeln

Sedan höstterminen 2021 har Marstrands församlingsråd i samarbete med Göteborgs Orgelakademi, Länsstyrelsen, antikvarisk medverkan, Hans Davids-son samt personal från Torsby pastorat drivit ett projekt med syfte att åter-skapa Marstrand kyrkas första orgel med läktare, placerad i koret. Projektet har nu kommit så långt att alla ritningar och tillstånd är klara. Utgångspunkten har varit att finna extern finansiering för projektet. Marstrands församlingsråd har beslutat att ställa sig positiv till projektets genomförande och har tillskrivit kyrkorådet med uppmaningen att externt finna finansiering för projektet.

Brebus-projektet syftar till att skapa ytterligare en dimension för kyrkan och en mötesplats för nya människor.

Kyrkorådet beslutade att:

- anta offert från Andreas Brauner och James Collier.
- ansöka om extern finansiering i samarbete med Göteborgs Internationella Orgelakademi i syfte att åter skapa Marstrand kyrkas första orgel och dess läktare med placering i koret.
- vid slutlig kontraktsskrivning ska erforderlig extern finansiering vara säkrad.

Bilaga 2

§ 481

Barnkonsekvensanalys Torsby kyrkas renovering

Svenska kyrkan vill verka för barnets bästa. Barnet har en särställning i kristen tro. I kyrkans verksamheter gör vi barnkonsekvensanalyser när vi fattar beslut. För att bedöma om beslutets konsekvenser är positiva eller negativa för barnet används FN:s deklaration om barnets rättigheter – barnkonventionen.

Ambitionen att nya människor och generationer ska trivas och attraheras av kyrkans inre gestaltning.

Kyrkorådet beslutar att:

- anta barnkonsekvensanalys för Torsby kyrkas inre renovering.

Bilaga 3

Information

§ 482

Kyrkoherden informerar

Kyrkoherde Anders Radix informerade om:

Grundläggande uppgiften GUDM

- **Gudstjänst:** Igen information.
- **Undervisning:** Igen information.
- **Diakoni:** Igen information.

21

- **Mission:** Igen information.

Personal

- Carina Tholf, ny kantor har anställts och börjar den 19 augusti.
- Sofia Grosshög och Johanna Olsson har antagits till fritidsledarutbildning med kyrklig profil vid Sigtuna folkhögskola med start höstterminen 2024. Utbildningen sker på distans deltid under fyra terminer i samarbete med arbetsplatsen.
- Vaktmästeriet är ansträngt på grund av semestrar, VAB och sjukdom.

Arbetsmiljö

- .

Ekonomi

- Medelsplacering

Bilaga 4

Fastighet

- Torsby kyrkas renovering löper på enligt plan.

Begravningsverksamheten

- .

Miljödiplomering

- .

§ 483

Ordförande informerar (I)

- Beslutslogg.

§ 484

Kyrkans förskola (I)

- Terminsavslutning i Lycke kyrka förra veckan med barn, föräldrar och personal.

§ 485

Organisation (I)

- Kyrkorådsdygn och utbildning i processtöd för styrelsearbetet planeras i september.

Uppföljning

§ 486

Protokoll från församlingsråden (I)

Harestads församlingsråd 2024-05-14

- Budgetäskande om dopträdd till Harestads kyrka om 50 000 kr.

Bilaga 5

SJ⁴

§ 487

Övriga frågor

- Ing-Marie önskar sammanställning över kollekternas utveckling över de senaste åren.
- Församlingsråden önskar större inflytande över församlingskollekterna. Det ska finnas möjlighet för församlingsråden att lämna förslag i höst till församlingskollekterna för 2025.
- Delegationsordningen ska revideras vid nästa kyrkoråd angående återinrättande av vakant tjänst och anställningstid vid tidsbegränsad anställning.
- Församlingsråden önskar större inflytande över gudstjänsternas utformning. Torsby församlingsråd önskar att texterna alltid visas på bildskärmen i koret.

Avslutning

§ 488

Nästa ordinarie sammanträde

Tisdagen 17 september kl. 17.00 i Torsby församlingshem.

§ 489

Mötets avslutning

Ordförande Jan Arvidsson tackade för mötet.

Målkapital

Torby Pastorat

Ekonom

Göteborgs stift, Ekonomienheten

Bild 1

KPIK10 Bild: IKON 1040834 /Kristina Strand Larsson
Kristina Kreutzfeldt, 20.1.03.14

Fastställa måkapital

Mål:

Fastställa Måkapital – miniminivå för det Egna Kapitalet

Syfte:

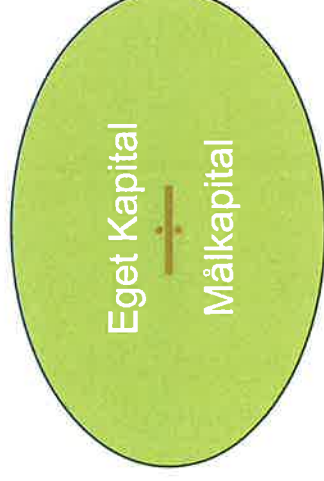
- Verksamheten idag, identifiera risker, hot och möjligheter
- Strategiska diskussioner
- Långsiktigt perspektiv

Två delar...

1. Utveckling Eget Kapital

- ✓ Fastställa förutsättningar
- ✓ Långsiktig resultatutveckling prognos
- ✓ Alternativa scenario

2. Inventering/beräkning Målkapital

- ✓ Genomgång av arbetsmodellens olika steg, enligt KRED
- ✓ Risker, hot och möjligheter som påverkar vårt pastorat

Vad är Eget kapital?

- Ett redovisningsbegrepp, ökar vid vinst och minskar vid förlust
- Skillnaden mellan era tillgångar och skulder
- Innehåller
  - Historiska överskott
  - Församlingskyrkas fastighetsfond

Vad är Måkapital?

- Ett långsiktigt mål för det egna kapitalets storlek - måkapital
- Ska garantera en betryggande buffert för ekonomiska påfrestningar
- Utifrån ”God ekonomisk hushållning”
- En budgetföresättning

Avvikelse från Måkapital

- Den del av eget kapital som överstiger måkapitalet får tas i anspråk efter beslut i fullmäktige
- Om eget kapital understiger måkapital ska fullmäktige fastställa ett åtgärdsprogram där det framgår hur och när målet ska uppnås

Beståndsdelar i Eget kapital

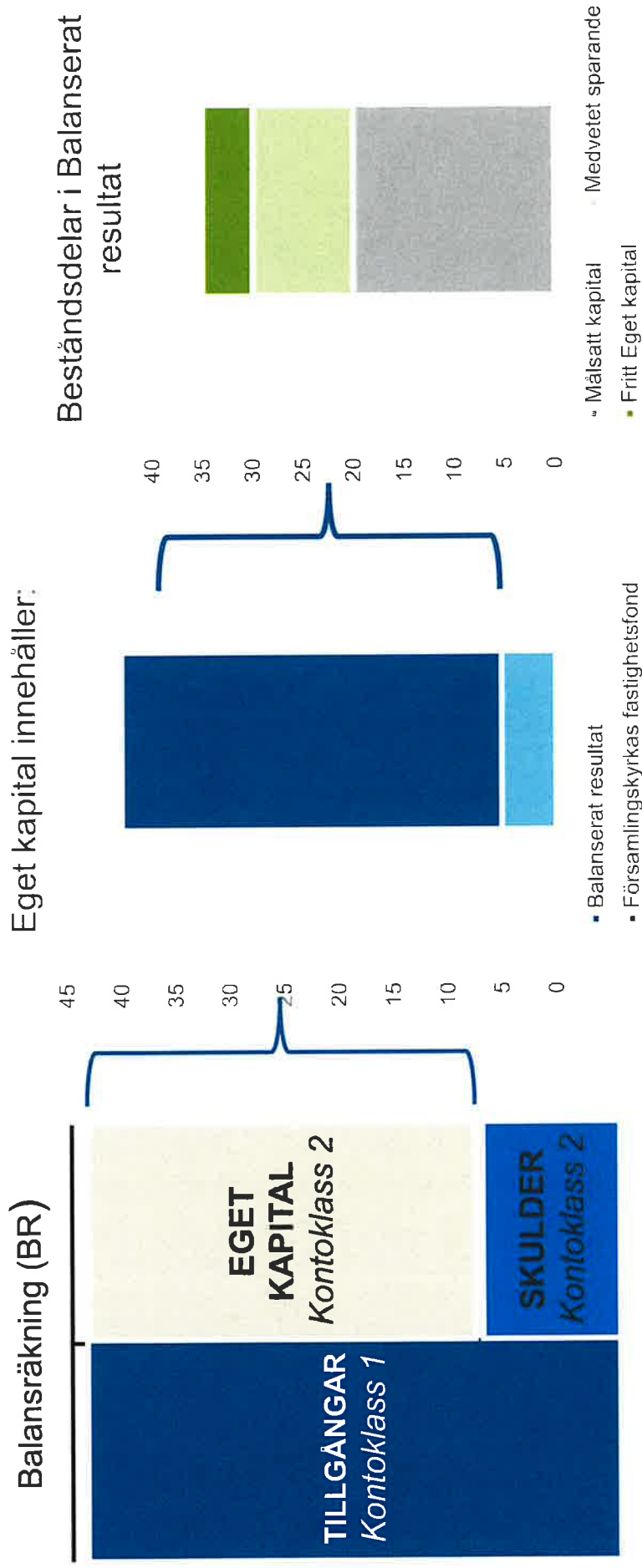
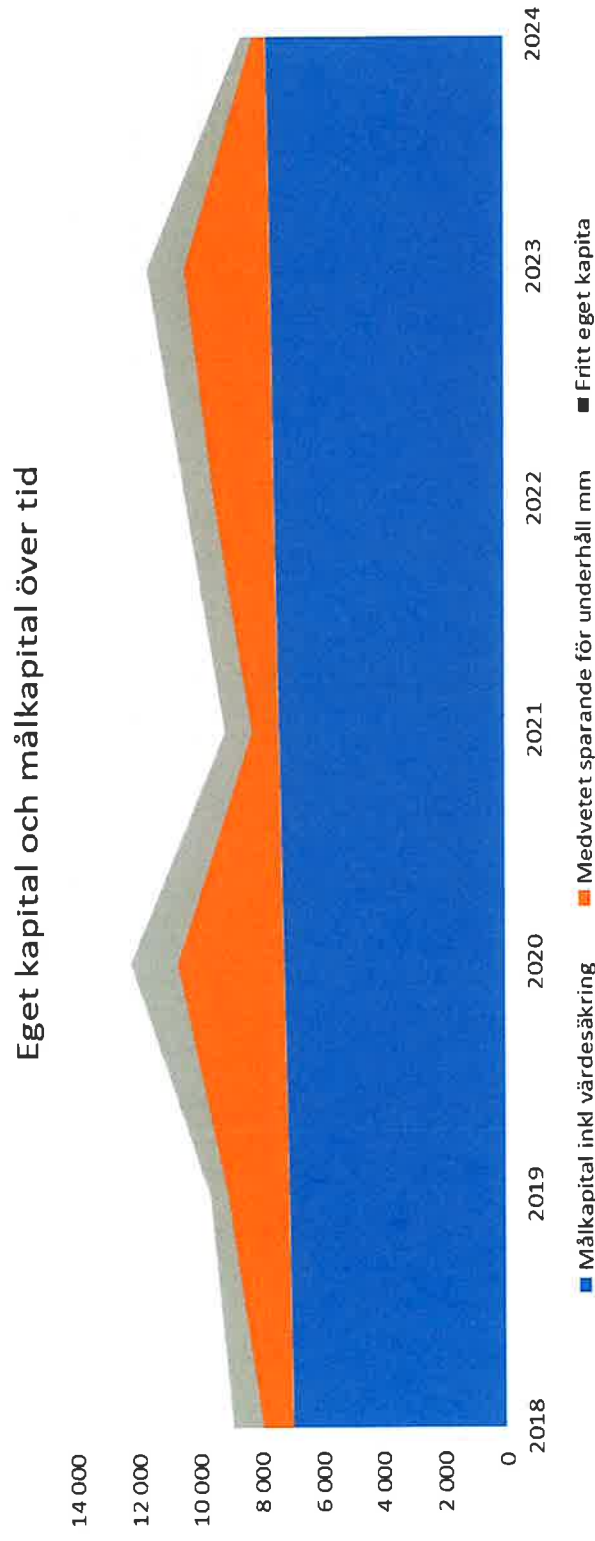
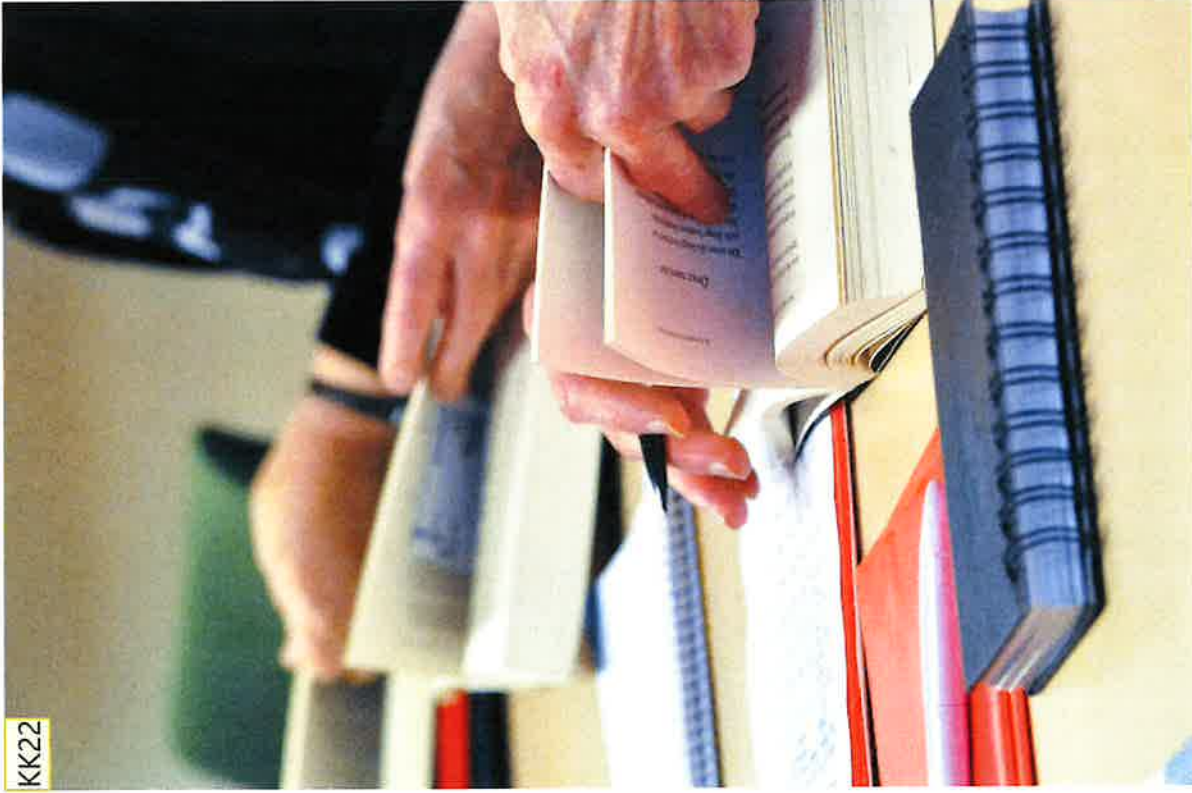

Bild 9

KIK [2]6 Högerklicka på diagram och välj Redigera data för att uppdatera
Kristina Kronberg 2013-07-15

Eget kapital och målkapital över tid

KK22

Arbetsmodell för beräkning av Målkapital 4 steg

Bild 11

KK22 Bild: IKON 1044733 /Saad Setto
Kristina Kroubrey 10.10.06, 10

1 Obligatoriska beslutsunderlag

- ✓ Församlingsinstruktion (+ Verksamhetsram)
- ✓ Lokalförsörjningsplan
- ✓ Aktuell balansräkning
- ✓ Senast fastställda budget och treårsplan
- ✓ Simulering av kyrkoavgiftsnetto (minst 6 år)
- ✓ Långsiktiga vård- och underhållsplaner (minst 10 år)
- ✓ Långsiktiga investeringsplaner
- ✓ Medelförvaltningsreglemente/placeringspolicy
- ✓ Andra, lokalt fastställda, strategidokument/-beslut

2 Riskkategorier- exempel på områden att beakta

Strategiska risker

- Medlemsutveckling
- Generationsväxling
- Lokalisering

Verksamhetsrisker

- Kyrkans grundläggande uppgift
- Näringsverksamhet
- Förskola
- Fastighetsförvaltning
- Begravningsverksamhet
- Serviceverksamhet

Finansiella risker

- Inkomstutveckling
- Målsatt kapital
- Stora utgifter
- Externa lån
- Placeringar

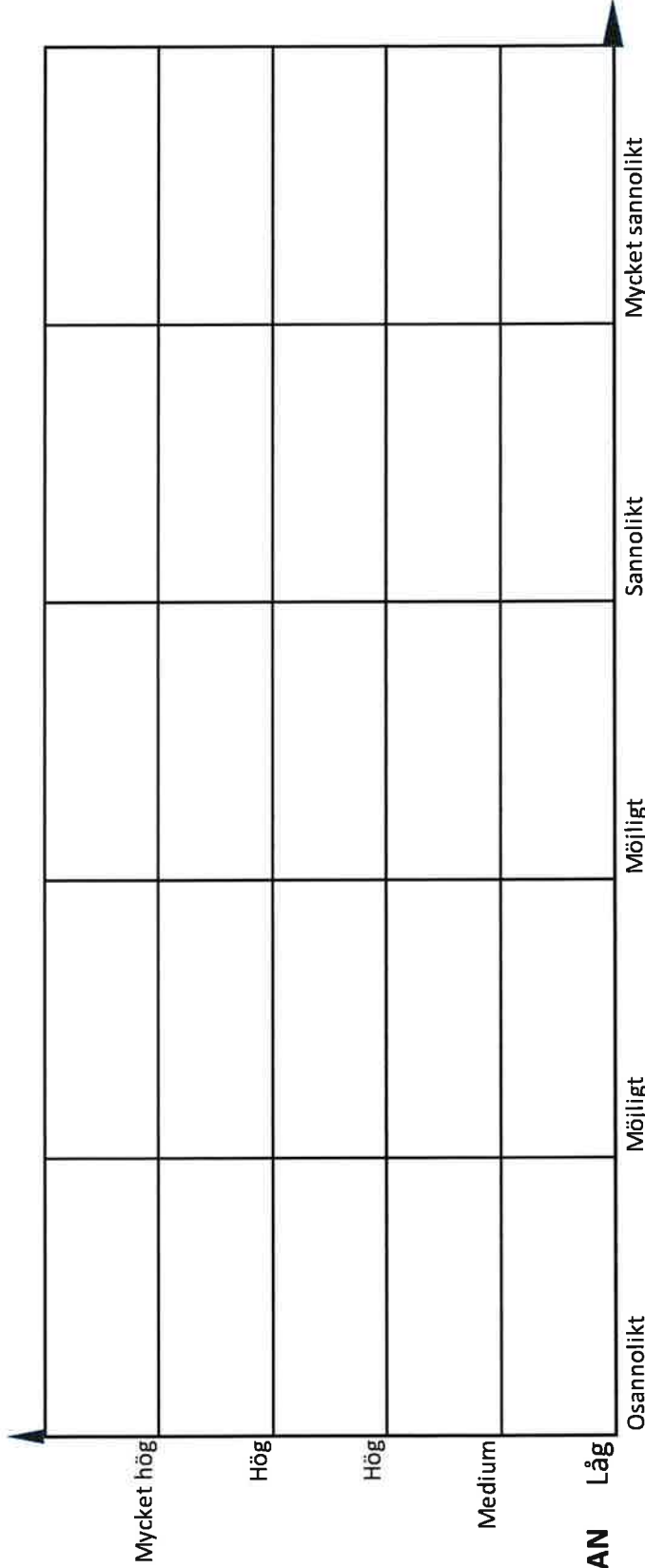
Efterlevnadsrisker

- Kyrkoordningen
- GDPR

Se KRED 2023:2
Målkapital sid 7-9

Riskmatris

Effektiva åtgärder på plats	Måttligt effektiva åtgärder på plats	Ingen eller knäppt effektiva åtgärder på plats
-----------------------------	--------------------------------------	--

PÅVERKAN

SANNOLIKHET

3 Beräkningsmodell måkapital

- + Materiella anläggningstillgångar (MAT)
- + Risker
  - a) Bokfört värde
  - b) Beakta andra risker (underhåll / investeringar)
- + Risker i övriga tillgångar
- + Övriga risker
  - a) Risker för oförutsedda underskott
  - b) Risker på grund av utträden/utflyttning/avfolkning
  - c) Risker i näringsverksamhet
- + Eventuellt avkastningskapital (om verksamheten delvis finansieras av finansiella tillgångar)
- = **Minimivå för måkapitalet**

4 Beräkning utveckling eget kapital – försättningar nuläge

Intäkter

- Förändring medlemmar + 1 % jmf med rikets prognos
- Skatteunderlagets utveckling enligt SKR
- Förändring skatteunderlag samma som riket
- Kyrkoavgift 1,080 öre
- Avkastning placeringar 3,80% 2025 och därefter 3,5 % (minimum kyrkkontot=styrräntan)
- Övriga intäkter uppräknade med inflation 2,5%

Kostnader

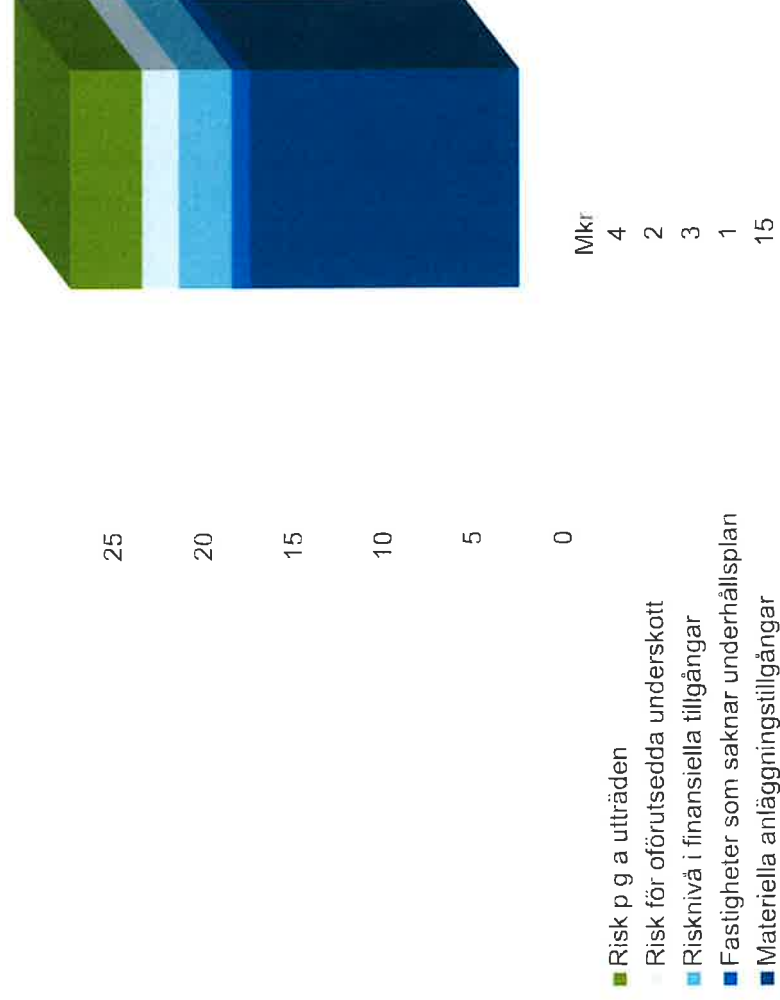
- Löneutveckling räknat 2024-2025 3,8 % och därefter 2,5%
- Antal anställda 25+1 (2025)
- Amorteringar och räntor, endast BV
- Underhåll och investeringar, enligt budget 2024, samt plan 2025-2026, med tillägg
- Övriga kostnader uppräknade med inflation 2,5%, fastighetskostnader 5%

Bild 16

KPK23 Beskriv vad som är aktuellt för enheten

Kristina Nilsberg, 2016-09-07

3 Beräkning av målkapital

Bild 17

KIK [2]7 Högerklicka på diagram och välj Redigera data för att uppdatera

Kristina Kronberg 2013-09-16

Materiella anläggningstillgångar	Analys och beräkning	Belopp mkr
Bokfört värde på materiella anläggningstillgångar	Vid månadsboks slut 2023-12-31 uppgick bokförda värde av materiella anläggningstillgångar till 22,4 mkr.	22,4 mkr
Anläggningstillgångar att undanta: <ul style="list-style-type: none"> - Begravningsverksamhetens anläggningstillgångar - Belåningsbara anläggningstillgångar - Säljbara 	<ul style="list-style-type: none"> • Begravningsverksamhetens anläggningstillgångar räknas av då vi ej står för finansieringen, bokfört restvärde -8,6 mkr • Prästgården Marstrand skulle kunna ha ett belåningsvärde och avräknas, -1 mkr 	- 9,6 mkr
Investeringar och underhåll	Kommande fyra årens (2024-2028) investeringar uppgår till 7,0 mkr. Det adderas en buffert med 1,5 mkr för oförutsedda kostnader samband med de planerade investeringar/underhåll. (Torsby)	8,5 mkr

Materiella anläggningstillgångar	Analys och beräkning	Belopp mkr
<p>Investeringar och underhåll</p>	<p>Begravningsverksamhetens investeringar är exkluderade med anledning av att det finns ett beslut att belåna begravningsverksamhetens investeringar. Påverkar likviditeten de första 24 månaderna.</p> <p><i>Diskuterades om ev. risk med hänsyn till Huvudmannaskap i BV, skulle ev kunna beräknas till 20% anläggningstillgångar , motsvarar 1,7 mnkr</i></p>	<p>1,7 mnkr</p>

Övriga risker	Analys och beräkning	Belopp mkr
<p>Riskenivå i finansiella tillgångar</p>	<p>Församlingen har per 23-12-31 finansiella placeringar till ett bokförd värde om 20,9 mnkr där marknadsvärde uppgår till 21,8 mnkr.</p> <p>Då församlingen är beroende av placeringarnas utveckling, beräknas en risk på 10 % volatilitet, vilket innebär ca 2,1 mkr, marknadsvärdet täcker 0,9 mkr.</p>	1,2 mkr
<p>Risker för oförutsedda underskott</p>	<p>Enligt uppgift har församlingen en väl fungerande budgetdisciplin och god kontroll över dess kostnader samt reparation och underhåll av fastigheter.</p> <p>Således bedöms någon särskild marginal för oförutsedda underskott ej vara nödvändig.</p>	0
<p>Risker pga utträden / utflyttning / avfolkning/inkomstutveckling</p>	<p>Identifierad risk som diskuterats.</p> <p>Medlemsutvecklingen klassas som risk /påverkan då våra intäkter minskar. Räknar inte med någon ytterligare risk än den trend som används i långtidsprognosen. Ser inte samma oro och scenarie att pastoratet tappar medlemmar i samma utsträckning som på riksnivå</p>	0

Övriga risker	Analys och beräkning	Belopp mkr
<p>Utbildning personal</p>	<p>Hur hanterar och beräknar vi risken att tappa personal efter investerad utbildning?</p> <p>Risken uppskattas till kostnaden för utbildningen samt en ev. kostnad för upplärning, totalt ca 550 tkr.</p> <p>Kommit fram till att vi inte lägger något belopp på denna risken. Är både en risk och en möjlighet. Att öka kompetensen i församlingens grundverksamhet känns viktigt. Minskar risken för att behöva köpa in externa tjänster. Utbildningen, ger ett mer värde även genom att visa att vi satsar på vår personal.</p>	0
<p>Risker i näringsverksamhet, ersättningslokaler Vid en ev brand eller liknande ansvarar vi för ersättningslokaler</p>	<p>Kostnaden för ersättningslokaler 1,0 mnkr Förlorade hyresersättningar för församlingen, 0,5 mnkr.</p>	1,5 mnkr

Beräkning	Belopp mnr
Materiella anläggningstillgångar	21,3 mnr
Risker i övriga tillgångar, BV	1,7 mnr
Övriga risker	1,5 mnr
Finansiella risker	1,2 mnr
Miniminivå för måkapitalet	25,7 mnr

4 Beräkning utveckling eget kapital – försättningar nuläge

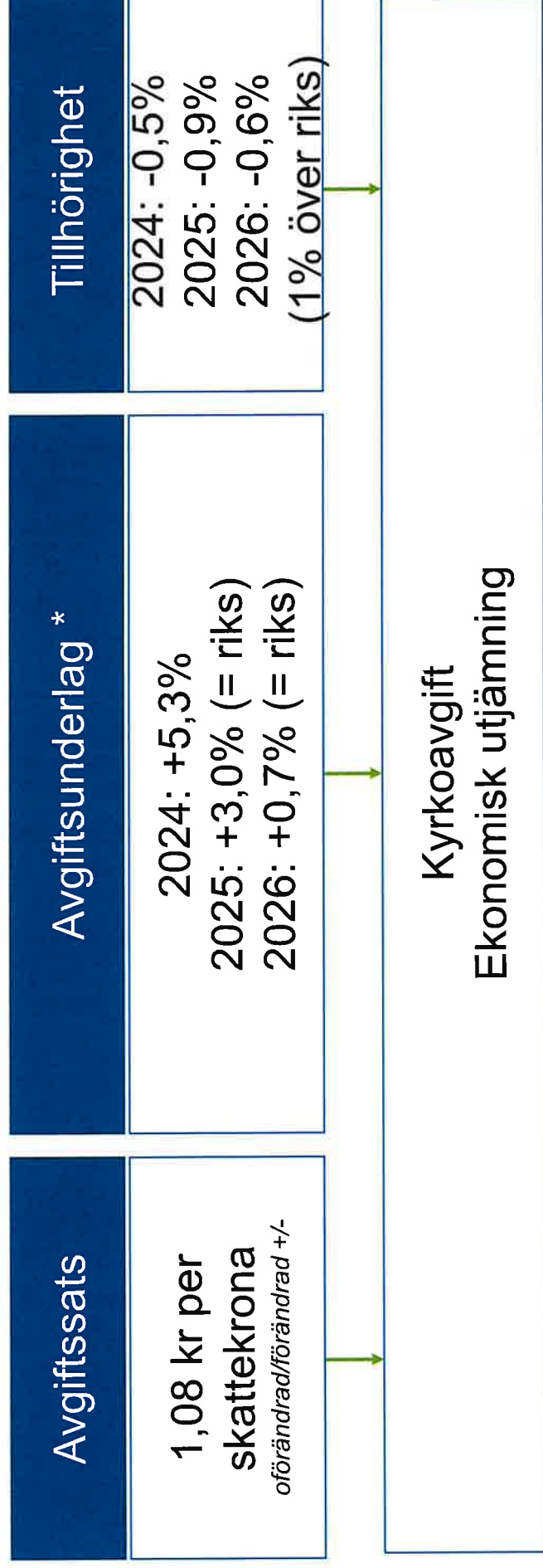
Intäkter

- Förändring medlemmar + 1 % jmf med rikets prognos
- Skatteunderlagets utveckling enligt SKR
- Förändring skatteunderlag samma som riket
- Kyrkoavgift 1,080 öre
- Avkastning placeringar 3,80% 2025 och därefter 3,5 % (minimum kyrkkontot=styrräntan)
- Övriga intäkter uppräknade med inflation 2,5%

Kostnader

- Löneutveckling räknat 2024-2025 3,8 % och därefter 2,5%
- Antal anställda 25+1 (2025)
- Amorteringar och räntor, endast BV
- Underhåll och investeringar, enligt budget 2024, samt plan 2025-2026, med tillägg
- Övriga kostnader uppräknade med inflation 2,5%, fastighetskostnader 5%

Förutsättningar – kyrkoavgift höjning 4 öre

* Taxeringsutfall (Skatteverket) och Skatteunderlagets framtida utveckling (SKL)

Eget och målsatt kapital

- enligt nuläge

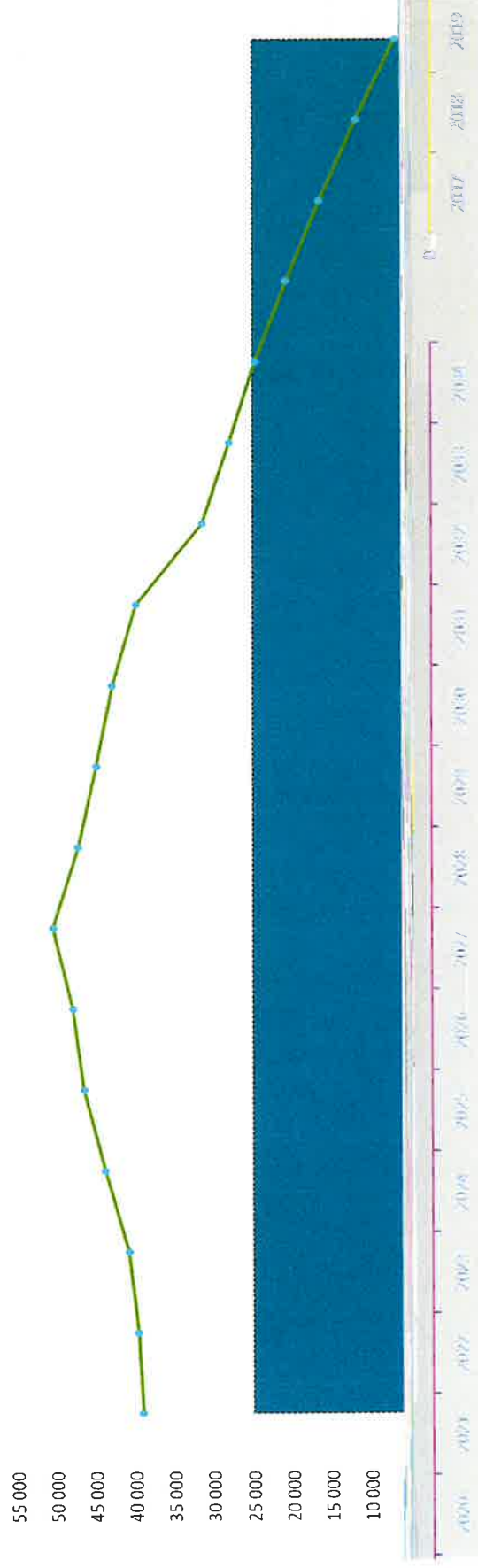

Bild 26

KPK24 Digaram från simuleringsfilen - klistra in som det är
Kristina Kreuchberg, 2019-09-03

Fastställa måkapital

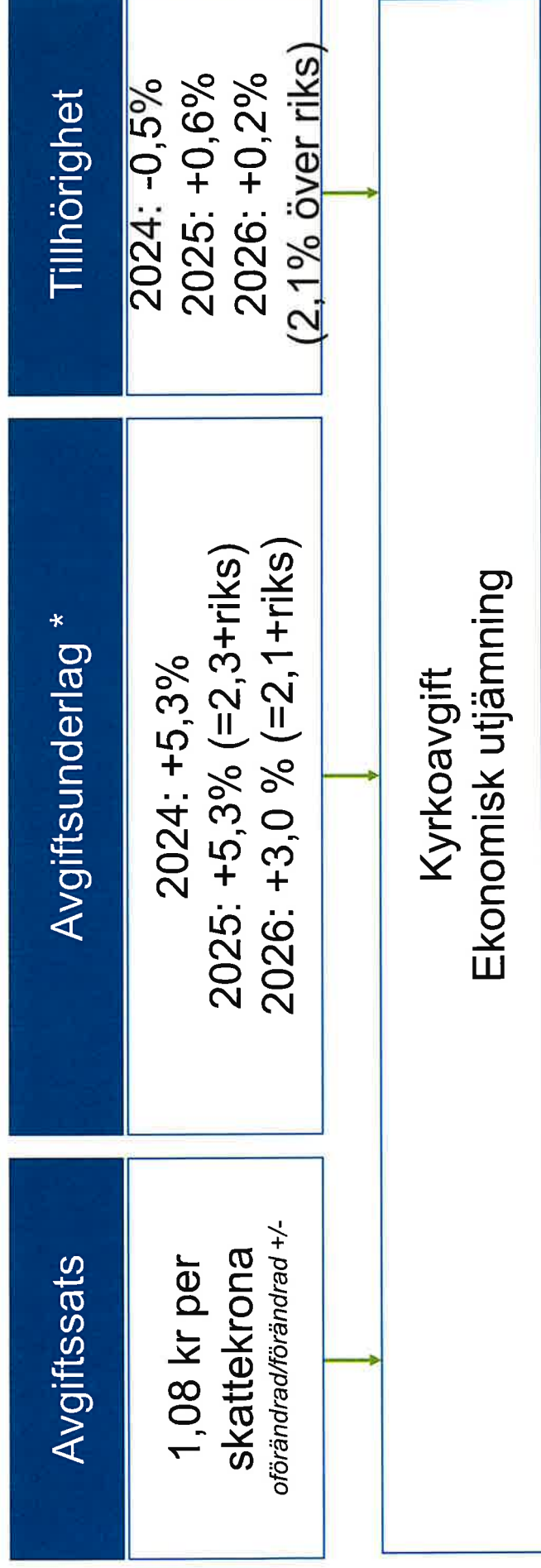
Mål:

Fastställa Måkapital – miniminivå för det Egna Kapitalet

Syfte:

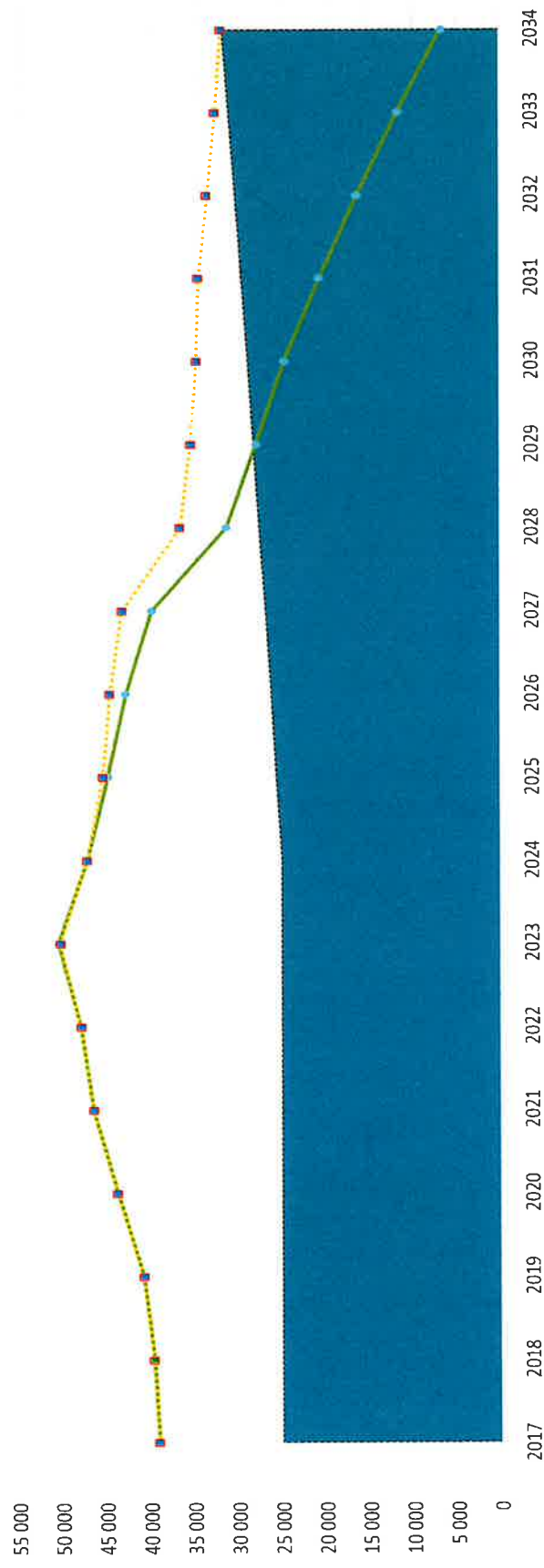
- Verksamheten idag, identifiera risker, hot och möjligheter
- Strategiska diskussioner
- Långsiktigt perspektiv

Förutsättningar – nuläge men beräkningar prognos utifrån Torsbys historik

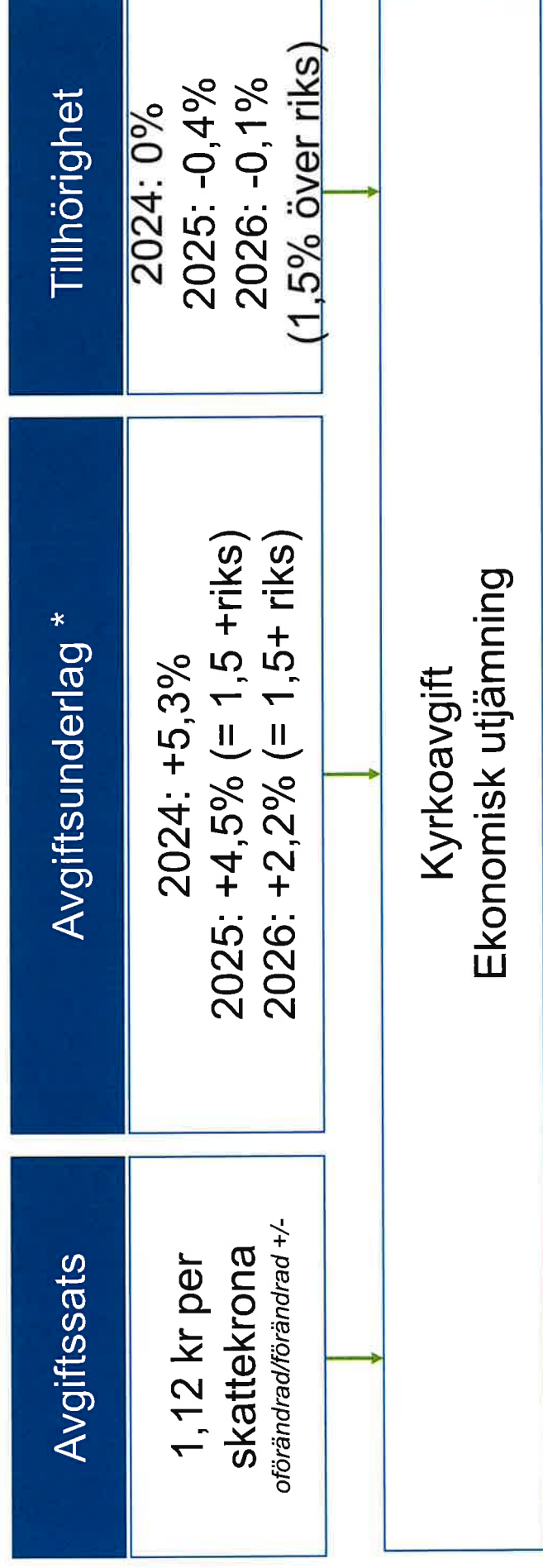

* Taxeringsutfall (Skatteverket) och Skatteunderlagets framtida utveckling (SKL)

Eget och målsatt kapital - kyrkoavgift Torsbys historik, samt värdesäkring målkapital

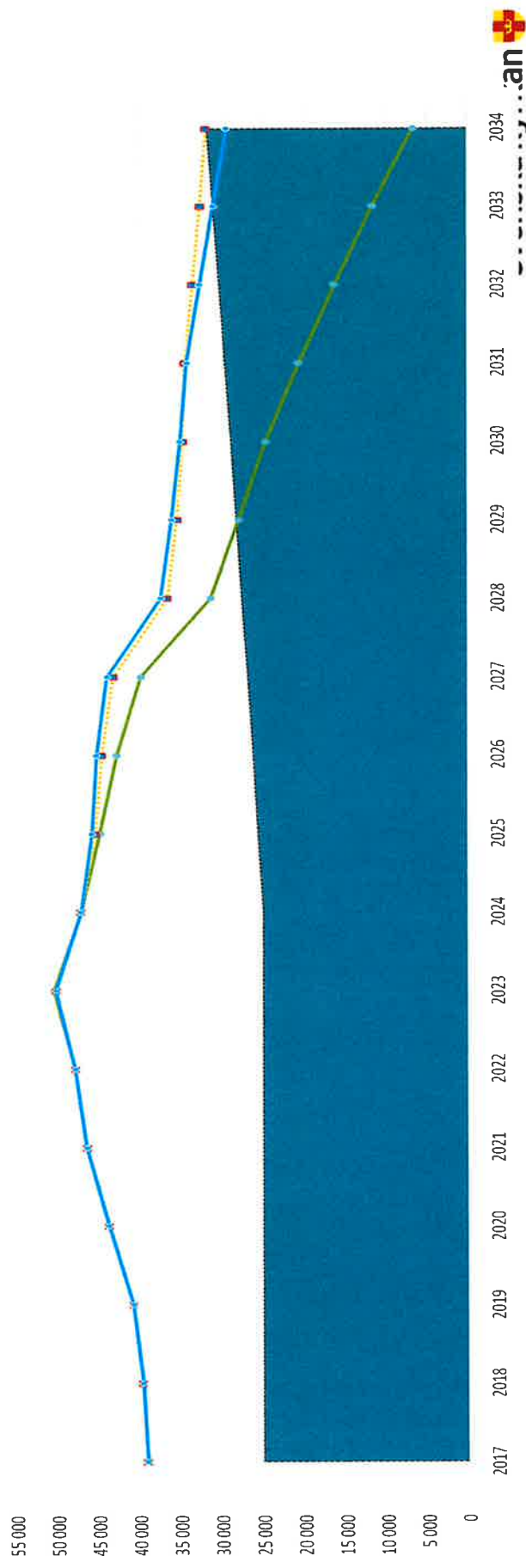
Höja KA 4 öre och medlems- och avgiftsunderlag 1,5 % över riket

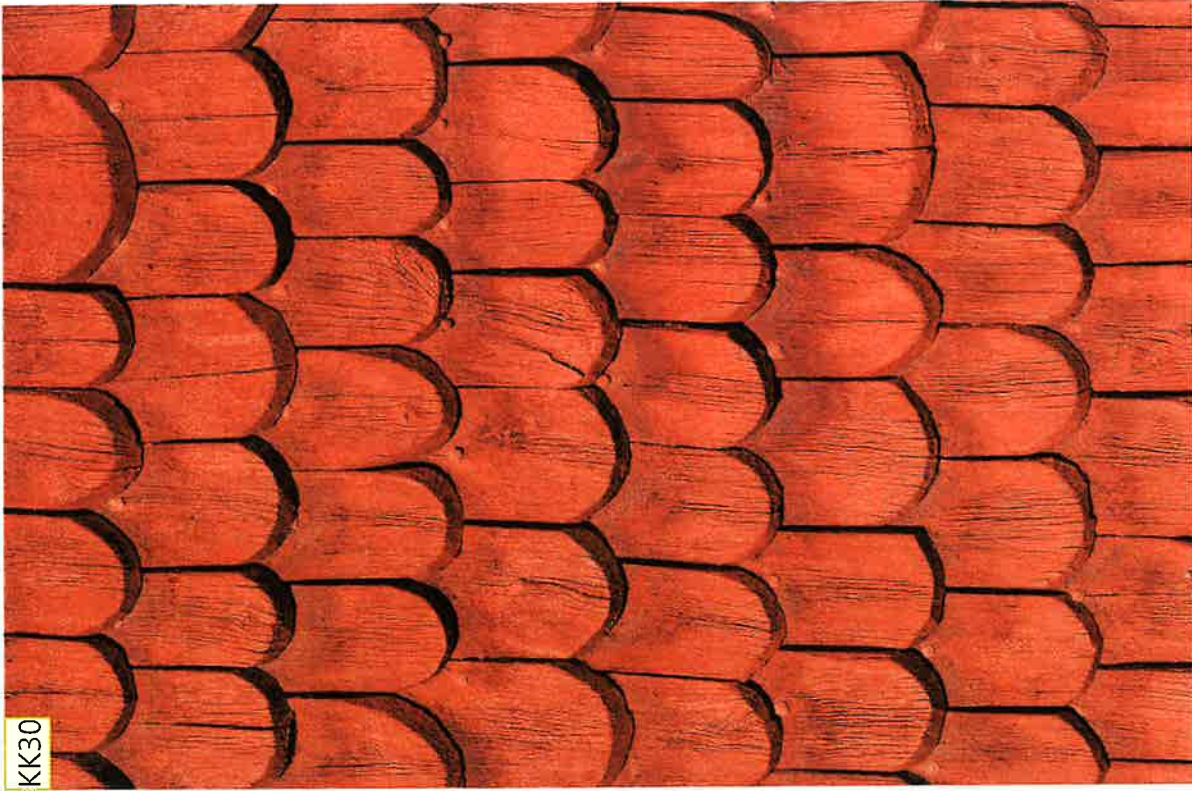
* Taxeringsutfall (Skatteverket) och Skatteunderlagets framtida utveckling (SKL)

Scenario höja KA 4 öre och bättre utveckling i medlems- och avgiftsunderlag än riket

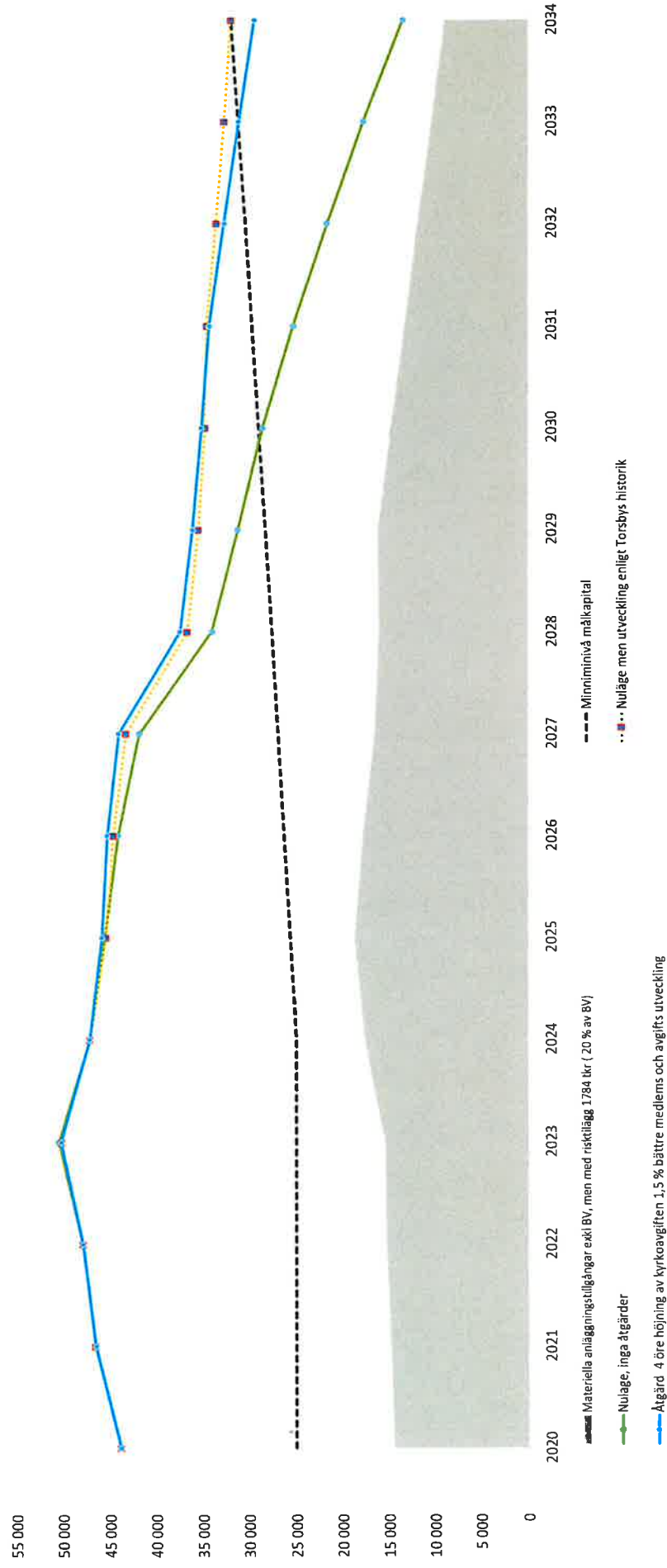
Sammanfattning alternativ

Bild 33

KIK30 Bild: IKON 1117596 /Gustaf Helsing

Konstant Kraubrey 2020 S. 10

Jämförelse alternativ

Vilken nivå bör Eget kapital vara om fyra år för att säkra en långsiktig verksamhet?

Bild 34

KPK25 Graf från mallen för målkapital, klistra in som bild
Kostnad: Kvalitet 2019-03-03

Orgelrenässans i Marstrand

Anbud för
Rekonstruktion av Hans Brebus läktarorgel, 1604
av

Colliers Orgelbyggeri AB
Friared Ekhaga Fabrik
511 98 Hyssna
Tel.: 0736 986 197
info@jamescollier.se
Org.-nr.: 559070-9951

Andreas Brauner Orgelbyggeri AB
Bräcke 230
449 65 Älvängen
Tel.: 0733 825 076
andreas@orgelkultur.com
Org.-nr.: 556824-2357

Anna-Karin Tellestam
Svenska kyrkan, Torsby pastorat
Torsby 170
442 73 KÅRNA
anna-karin.tellestam@svenskakyrkan.se

Rekonstruktionen av Hans Brebus läktarorgel, 1604 samt läktare

Hej!

Vi vill framföra vårt varmaste tack för inbjudan att lämna anbud för rekonstruktionen av Hans Brebus orgel ifrån 1604, inklusive läktare till korets norra vägg. Anbudet lämnas gemensamt av *Colliers Orgelbyggeri AB* och *Andreas Brauner Orgelbyggeri AB*.

Det är församlingens önskan att rekonstruera den orgel som levererades till Marstrands kyrka av Hans Brebus, kunglig dansk hovorgelbyggare, år 1604. Denna orgel installerades på en läktare vid korets norra vägg, där den stod till år 1804 innan den såldes till Morlanda kyrka där orgelhuset och tre stämmor alltså finns att beskåda och lyssna till.

En rekonstruktionsuppgift av detta slag vill vi bemöta med nyfikenhet och öppenhet. Entydighet i bilden som det bevarade materialet kan ge torde vara undantaget. Där hypoteser och slutledning krävs vill vi underbygga den med fortsatt undersökning av relevant material och diskussion med de berörda parterna. Vår långa erfarenhet i att arbeta med historiska material, metoder och verktyg kommer projektet till gagn och vi eftersträvar att återskapa orgeln med läktare troget i sin tids anda.

Syfte & projektbeskrivning

Projektet syftar till att återskapa Marstrands första orgel ifrån år 1604. Denna renässansorgel var av högsta europeiska klass och levererades av Hans Brebus verkstad efter han själv hade avlidit året innan. Med den återskapade orgeln på sin ursprungliga plats på en läktare vid korets norra vägg kommer orgelrenässansen att kunna återskapas i Marstrand. Det kommer att bli möjligt att i Marstrand kyrkas vackra akustik återigen få uppleva den danska och svenska renässansens orgel-, vokal- och instrumentalmusik.

Det är vår avsikt att med hjälp av historiska metoder, material och handverktyg, guidad av lång erfarenhet och den senaste forskningen på området, återskapa orgeln inkl. läktare så tidstroget som möjligt. Rekonstruktionen baseras på Koos van de Lindes *Project description* ifrån 2023 samt personliga samtal med honom. Öppna frågor kommer att behöva utrönas under projektets gång genom inhämtning av ytterligare information under besök vid lämpliga studieobjekt och gemensamma diskussioner.

Andreas Brauner Orgelbyggeri AB ansvarar för pipstillverkning och Colliers Orgelbyggeri AB för orgelteknik. På det viset levererar vi utifrån våra spetskompetenser med jämn fördelning i nära och

tydligt samarbete. James Collier och Andreas Brauner har känt varandra i 20 år och samarbetat i ett antal framgångsrika projekt.

För att ytterligare kunna höja kvalitén på rekonstruktionen förstärker vi vårt lag med Martin Pasi och Jean-Marie Tricoteaux i rådgivande och aktiva roller. Martin Pasi är en erfaren företagsledare med en lång opus-lista som gemensamt med referensgruppen kan bistå oss med sin kompetens i alla tekniska, organisatoriska och orgelbyggnadstekniska frågor. Jean-Marie Tricoteaux kommer med sin omfattande erfarenhet av restaurering och byggnation av tidiga europeiska orgelbyggnadsstilar att delta i rekonstruktionsprocessen, medverka i analysen av det bevarade pipmaterialet och tillsammans med Martin Pasi arbeta tillsammans med oss under intonationen på plats i Marstrand.

Disposition

Orgeln skall ha följande disposition (allt pipverk i metall):

Manual (CDEFGA – a²); inkl. gs²

Principal 4' C – b¹ i fasaden
Gedackt 8'
Flöte 4'
Octave 2'
Rohrflöte 2'
Mixtur 1½'
Mixtur 1'
Trompete 8'

Orgeln kommer att förses med en tremulant, en s.k. *tremblant doux*.

Spel- och registermekaniken är rent mekaniska; registerandragen placeras i två registertavlor på ömse sida av spelbordet i orgelhusets front.

Stämton & temperering

Orgeln skall tempereras i enlighet med referensgruppens rekommendation med en stämtonhöjd som Morlandas orgel, om inga tecken kan hittas att dess pipor sekundärt har blivit kortade; dvs. korton med a=465Hz.

Träarbetet

De befintliga verktygsspår på Morlandaorgeln ger tydliga vittnesbörd om hur tillverkningen har skett. Under rekonstruktionen kommer dessa inte på ett kosmetiskt sätt att imiteras utan kommer genom vår tillverkningsprocess att vara en naturlig del av produktionen. Vi ämnar att från stock till bräda till färdigt produkt - detta gäller alla träkomponenter - begagna hantverksmetoder som var gängse under den aktuella tiden.

Alla träförbindelser som sinkningar, tappningar, ram och fyllning såsom dekorativa detaljer som "triglyfer" utförs med handverktyg. För de olika slags profiler tillverkas hyvlar, så att dessa direkt kan hyvlas fram för hand, utan användning av moderna maskiner och slippapper.

För orgelhuset och de flesta komponenterna i orgeln har vi tillgång till lokalproducerat virke av högsta kvalitet, inklusive ek som legat för torkning utomhus sedan 2016. Tillgång finns även till stående timmer för att kunna framställa virke med till exempel kransågning. Läktaren tillverkas av furu och för läktargolvet kan vi välja mellan furu och gran; sistnämnda användes t.ex. i Örgryte Nya kyrka.

Vi vill även undersöka möjligheten till att använda vattenlagrat virke så som det beskrivs av Dom Bédos. Tekniken kan ha fördelar både för träets stabilitet och även för att motverka potentiella problem med blykorrosion i och med att korrosiva ämnen lakas ur. Vi genomför undersökningar och experiment på egen bekostnad inför projektet. Bremenrapportens slutsatser kommer dock att beaktas.

Orgelhuset

Orgelhuset och läktaren tillverkas gemensamt av båda företag i samarbete med Andreas Bergerson och Björn Svantesson. Rekonstruktionen av orgelhuset baseras på Niclas Fredrikssons ritningar i *GOArt organ documentation report no.1*. Orgelhuset i Morlanda kommer att studeras vidare och de vunna insikterna integreras i rekonstruktionen.

Virket sågas för hand (kransågning) eller i ramsågverk (bandsåg med ett blad), riktas medels skrubbhovel och slätputsas endast på utsidan. Den resulterande ibland något luddiga, ibland vågiga ytan på skåpets insida kommer direkt att påverka hur orgelkroppen alstrar pipornas ljud in i kyrkorummet.

Ornamenten

Alla ornament kopieras av professionell träbildhuggare ifrån Morlandaorgeln och kompletteras där de saknas. Ytbehandling som olje- eller polimentförgyllning utförs av specialiserad restaurator.

Orgelteknik

Luftsystemet, spel- och registermekaniken samt väderlådan tillverkas enligt projektbeskrivning. Konstruktionsdetaljerna framtagas efter studiebesök och i diskussion med referensgruppen. Vissa detaljer, såsom utformning, placering och inställning av tremulanten, och dimensionering av luftkanaler kan med fördel prövas fram eftersom de är relativt lätta att ändra på. Även pumpanordning kan med fördel konstrueras efter provuppställning av bälgarna.

För spelbordets tangentbeläggning används buxbom och svartek med enkla klavbackar enligt projektbeskrivning. Den exakta utformningen på klavbackarna och eventuella utsmyckningar framtagas efter studieresor och i diskussion med referensgruppen.

Väderlådans utformning framställs efter studieresor och i diskussion med referensgruppen. Konstruktionen förefaller inte vara med cancellram utan uthuggna av massivträ, såsom är typisk för mindre orglar vid denna tid. Även detaljer som pipstocksruvar undersöks för att närma sig autenticitet.

Vi har erfarenhet av konstruktion av flerfaltsbälgar och mekanik efter 1600-tals förebilder samt massiva väderlådor av tidig 1600-tals konstruktion.

Pipverket

För att på bästa sätt kunna rekonstruera pipverket behöver de bevarade Brebus-stämmorna i Morlanda ännu en gång undersökas noggrant. Vi tar intryck av *GOArt documentation reports no.1* men vill komplettera den med en omfattande fotodokumentation. Den genererar jämförelsematerial som kan användas för tillskrivningar av pipmaterial annorstädes, som t.ex. i Torrlösa. Inspektionskameror (boroskop) gör det möjligt att observera även kärnundersidan. Med hjälp av icke-förstörande analyser av metallen (XRF) kommer vi att vinna entydig information om de använda legeringarna, vilket är avgörande för rekonstruktionsändamålet men även av stort intresse ur organologiskt perspektiv. Vår långa erfarenhet i tillverkning av pipor i olika historiska stilar garanterar för en lyhörd observation och återskapning av de mest subtila detaljerna viktiga i ljudalstringen.

Metallen till piporna gjuts på sandbädd med samma legeringar som originalets. Ifall hamringsspår kan detekteras någonstans på originalmaterial så hamras även rekonstruktionsmaterialet, i annat fall hyvlas det för hand till önskat tjocklek och sicklas till samma grad som originalet.

Utformningen av Trompeten kräver ett antal studieresor för inhämtning av jämförelsematerial. På så sätt kan bättre hypoteser för Brebus antagna stil genereras. Tillverkning av provpipor tillåter för jämförelseexperiment och utvärdering av hypoteserna. Det är tänkbart att uppsatserna, eller i alla fall den nedre delen av dem, var tillverkade i bleckplåt. Vi kan tillverka alla tänkbara lösningar.

Detta rekonstruktionsprojekt bjuder på den enastående möjligheten att fortsätta forskningsprojektet TRUESOUND som GOArt var delaktig i. Vi som orgelforskningsverkstadens medlemmar har direkt erfarenhet i att tillverka en historisk mässingslegering och har tillgång till sådant material. Det är nu möjligt att anknyta till detta projekt och tillverka mässingsplåt av rekonstruerat material som i sin tur sedan används för tillverkning av tungorna till Trompeten. Deras bearbetningsbarhet och fysikaliska beteende under användning och därmed deras klang kan då utvärderas. Kan ingen fullgod mässingsplåt framställas på detta sätt, så används material som kommer den historiska mässingen nära vad sammansättningen beträffar.

Intonation

För handledning under intonationen samt rådgivning har vi vunnit två internationella experter: Martin Pasi, USA & Jean-Marie Tricoteaux, Schweiz. Pasi och Tricoteaux deltar i studieresor och undersökning av originalmaterial tillsammans med orgelbyggarna och referensgruppen, och med sina erfarenheter vägleder i formulering av hantverkspraxis för intonering. Intonationen utförs i en två-steps process, först på provpipor med handledning av experterna för att sedan slutföras av Brauner och Collier med deras stöd. Intonation av provpipor gör det möjligt för att gemensamt utvärdera akustiska och estetiska kvaliteter på plats i Marstrand i dialog med referensgruppen, och att implementera erfarenheter innan intonationen slutförs. Detta arbete kommer att ske i etapper enligt överenskommelse med alla i laget.

Dokumentation

Dokumentationen är tvådelad: arbetets gång från beslutsfattning och undersökningar till hantverksprocessen och färdigställandet av orgeln dokumenteras med dagböcker, intervjuer, bild och film. En plattform för interaktiv medverkande skapas och upprätthålls under projektets gång med

regelbundna uppdateringar. Vid projektets slut sammanfattas projektet allmäntillgänglig i ord, bild och film.

Utöver dokumentation av arbetsprocessen utför orgelbyggarna teknisk dokumentation av hela projektet. Alla mätningar och övrigt dokumentationsarbete från studieresor samt deras påverkan på beslutsfattande och utformning dokumenteras i dagboksform och görs tillgänglig för publikation. Slutrapport lämnas både i tryckt och digital form tillsammans med en dokumentation av orgelns klang.

Produktionsställen

Produktionen äger rum i allt väsentligt i huvudentreprenörernas verkstäder i Hyssna resp. Kilanda/Älvängen. För att följa en tillverkningsmodell som var vanlig under 1600-talet och långt därefter och för att engagera församlingen och den allmänna offentligheten kan vi förlägga en del av produktionen till en lokal i Marstrand eller direkt till kyrkan om det visar sig vara gångbart. Om församlingen har möjlighet att tillhandahålla en lokal under ett antal månader, så kan t.ex. orgelhuset tillverkas där i sin helhet. Även vissa andra moment som trampsvarvning av balusterdockor och snideri av ornament kan delvis utföras på plats på ett offentlighetsverksamt sätt. En optimal lokal skulle ha en takhöjd på ca: 5m.

Laget

James Collier och Andreas Brauner har samarbetat på ett antal projekt både under gemensam anställning på GOArt och senare i varsitt företag, bland annat på restaureringar av svenska och engelska orglar från tidig 1800-talet och är aktuella med en nytillverkad tvåmanualig orgel efter förebilder från 1700-talet.

Andreas Brauner är orgelbyggare och konservator. Efter gesällprovet 1998 i norra Tyskland kom han till Sverige till GOArt för att delta i projektet för Örgryte Nya Kyrkas barockorgel. Till den tillverkade han många olika stämmor i olika stilar – från Scherer (1500-talet) till Fritzsche (1600-talet) till Schnitger (1700-talet) – däribland fasadpiporna med eller utan ilödda labier. Pipmaterialet gjöts alltid på sandbädd, hamrades om stilen så krävde, handhyvlades och sicklades till önskad grad av finish. Han var del av orgelforskningsverkstadens alla följdprojekt i USA och Sydkorea och deltog på plats i installation, stämning och slutintonation av alla dessa orglar.

Hans genuina intresse i materiell kulturhistoria och restaureringsfrågor föranledde honom att utbilda sig till konservator. På Statens historiska museum arbetade han med den medeltida Norrlanda-orgeln och på Skoklosters slott med konservering av 1600-tals-interiören och på Museum fur Kunst och Gewerbe, Berlin rekonstruerade han bälgen till ett flöjtur.

Sedan 2012 driver han eget orgelbyggeri där han är inriktad på dokumentation, konservering, restaurering och rekonstruktion av instrumenten och andra mestadels kyrkliga kulturarvsobjekt. Han besöker regelbundet diverse museer för att upprätta tekniska dokumentationer av olika instrument i samlingarna, däribland Richard Wagner Museum i Luzern och Metropolitan Museum of Art, New York. Den senaste rekonstruktionen är av ett senmedeltida portativ ifrån 1480. Detta projekt inleddes med omfattande research kring historiska materialval, hantverkstekniker samt studier beträffande de teoretiska och praktiska aspekterna i mensurering av orgelpipor ifrån tidig medeltid till barocken.

Som egenföretagare har han deltagit i ett antal olika restaureringsprojekt, där ibland enstaka pipor, ibland hela stämmor rekonstruerades i den aktuella stilen. Alla rekonstruktioner föregås av detaljerad

dokumentation, analys av pipmaterialet och mensuranalys. Detta jämförelsematerial har avgörande betydelse för rekonstruktionsprocessen.

Det senaste uppdraget i raden beträffar Johan Lorentz-orgeln i Kristianstad (1631). Lorentz är H. Brebus efterträdare som kunglig dansk hovorgelbyggare. Där ska han restaurera den bevarade fasaden och dess pipor. Under Karl Nelson orgelbyggeriets ledning kommer hela den historiska orgeln att rekonstrueras.

James Collier är orgelbyggare med över 30 års erfarenhet och har drivit eget företag i 15 år. Tidigt i arbetslivet upptäcktes ett intresse för tidig musik och historiska instrument, och på tidigt 1990-talet började han att studera och dokumentera orglar från tidigt 1600-talet. Studierna ledde till anställning på Goetze and Gwynn, orgelbyggare med spetskompetens på historiska rekonstruktioner, och vidare som konsult på Colonial Williamsburg i USA, ett centrum för historisk rekonstruktion. 2003 kom James till Sverige för att arbeta på GOArt, en världsunik orgelverkstad där det fanns enastående möjligheter till utveckling av tekniker och kunskap inom historisk rekonstruktion.

James har bland annat arbetat med dokumentation och reparation av orglarna från Hunstanton Hall (1631) och Staunton Harold (c.1630) samt utfört dokumentation (publicerat) om Dean Bargrave's orgel (1629) och Christianus Smith's orgel (1643). Från dessa dokumentationer och jämförelser av mensurer och tillverkningstekniker inklusive verktygsspår har han byggt en rekonstruktion av Dean Bargrave's orgel.

Följande är ett urval av stillkopior eller rekonstruktioner som James har arbetat på:

- Italiensk orgel från 1600-talet (bälgar och övrigt träarbete)
- Thomas Parker (c.1760) för Handel House Museum, London (bälgar, mekanik)
- Father Smith (1600-talet) för Magdalen College Cambridge (orgelhus, installation och intonering)
- Vater/Schnitger (1700-talet) för Korea National University of Arts (metallpipor, tekniska delar)
- Casparini (1776) för Rochester University, USA (väderlådor)
- Schnitger (1700-talet) för Cornell University, USA (rörverk)

Colliers Orgelbyggeri numera består av ytterligare två anställda med varsin spetskompetens: Allan Fagerlund har bakgrund som slöjdlärare och professionell gambaspelare/repator och stråktillverkare. Han har bland annat svarat registerandragen på GOArts rekonstruktion av en barock nordtysk orgel i Örgryte nya kyrka. Anna Rieck är ingenjör och lärling på företaget. Hon har tidigare studerat korrosion i orgelpipor på Chalmers. Företaget är aktivt i uppbyggnad av lärlingsprogram på Leksands Folkhögskola och har nyss antagett ytterligare en lärling igenom programmet.

Företaget arbetar inom alla aspekter av traditionellt orgelbyggeri från service och underhåll till restaurering och nybyggnation. En gemensam drivkraft bland deltagare på företaget är ett intresse för historiska instrument, musik och traditionellt hantverk.

Martin Pasi emigrerade ifrån Österrike till USA år 1981 och har där lett eget företag sedan 1990. Hans opus-lista omfattar närmare ett trettiotal nybyggda orglar i traditionellt/historisk stil med pipor nästan uteslutande av bly samt ett antal restaureringar. Han är en erfaren företagsledare som kan gemensamt med referensgruppen bistå oss med sin kompetens i alla tekniska och organisatoriska frågor. Han är tillgänglig och kan komma till Sverige när det krävs.

Jean-Marie Tricoteaux är en internationell eftertraktad expert för intonation av orglar. Han har samarbetat med många framstående orgelbyggare och även varit delaktig i intonationen av Örgryte nya kyrkas barockorgel. Han är väl förtrogen med den flamländska orgelbyggnadsstilen (H. Brebus

härstammar ifrån Flandern) och har intonerat ett flertal instrument ifrån denna region – t.ex. den restaurerade *van Belle-orgeln* i West-Cappel (franska Flandern) ifrån 1683. Med sin omfattande kunskap deltar han i rekonstruktions-processen medverkar under analysen av det bevarade pipmaterialet och kommer att aktivt delta i och handleda oss under intonationsarbetena på plats i Marstrand.

Underleverantörer

Våra underleverantörer innehar spetskompetens inom sina respektive områden. Andreas Bergerson och Björn Svantesson är specialiserade på användning av historiskt handverktyg. De deltar i tillverkningen av orgelhuset och läktaren och agerar som konsulter därvid. Ornamenten snidas av Almut Andersson och järnsmidet utförs av Bertil Pärnsten. Fattningen och förgyllningen av orgelhus och läktare kan Anne Håkansson utföra. För en närmare introduktion med referenser se nedan.

Almut Andersson är träbildhuggarmästare med egen firma sedan år 2000 utanför Hamburg. Hon bidrog till rekonstruktionen av Örgryte Nya Kyrkas orgel genom tillverkning av ett av de stora pedalornamenten samt flera mindre. Samma år som hon startade sitt företag snidade hon alla ornament till Gerald Woehls s.k. *Nya Bachorgel* i Thomaskirche i Leipzig. De senaste bidrag till orgelvärlden är kompletterande ornament till orgelbyggeriet Flentrops restaurering av Scherer-Bünting-Flentrop-orgeln i Mölln.

Andreas Bergerson är finsnickare och sedan 2013 menuisier på Gunnebo slott där han fortlöpande undervisar praktikanter och studenter inom kulturvården i historiska hantverkstekniker för kulturmiljöer. I de dagliga arbetsuppgifterna ingår komplettering och rekonstruktion av slottets 1700-tals interiör. Andreas har även en bakgrund inom orgelbyggeri, då han deltog i tillverkningen (orgelteknik, pipor och skåpsdelar) och installationen av Örgryte Nya Kyrkas barockorgel.

Anne Håkansson har arbetat i 43 år som kulturmålare. Hon är upplärd av sin far och bror i Rune Håkansson Måleri AB och driver sedan 1996 det egna företaget Anne Håkansson Måleri AB. Under två år har hon arbetat som konserveringsassistent för Jönköpings länsmuseum. Svenska kyrkan är hennes största kund med uppdrag främst i Småland men även Västergötland, Östergötland, Värmland och Dalsland. Hon har vid ett flertal projekt arbetat med orglar; t.ex. framtagning och återskapning av underliggande färgskikt i Mariestad (Tostared) eller målning av Kristian Wegscheiders kororgel i Kristine kyrka, Jönköping. I det pågående Varnhemsprojektet (K. Nelson) ska hon tillsammans med antikvarie R. Gullbrandsson hjälpa till att analysera kulörer, typ av färg och metoder.

Bertil Pärnsten är smeden som driver Bräcke smedja sedan 1997. Han är internationellt efterfrågat för sina smidesarbeten och sina verktyg speciellt. Han har etablerat sig som verktygssmed som återskapar originalverktyg för avgörande och banbrytande rekonstruktionsprojekt; t.ex. diverse yxor för återskapning av den nedbrunna träkyrkan i Södra Råda, Haltdalens stavkyrka i Norge, återuppbyggnaden av Notre Dames takstol, Paris och i samarbete med Gunnar Almevik och M. Sjöholm för projektet "Mellan Hemse och Mästermyr" (<https://biccs.dh.gu.se/2021/29/1>). Han har gjort orgelrelaterade arbeten som diverse beslag till Örgryte Nya Kyrka och Göteborg Barocks Claviorganum (M. Arvidsson).

Björn Svantesson är timmerman och snickare. Han driver i partnerskap Byggnadsvård Sjuhärad som är inriktad på bevarande och restaurering av timmerkonstruktioner, inredningssnickerier, fönster, tak, paneler, trädetaljer mm. Han har studerat vid bygghantverksprogrammet vid Göteborgs Universitet och skriver på en Master-uppsats inom hantverk.

Samråd

Ett rekonstruktionsprojekt av det här slaget, alltså ett projekt med den högsta internationella ambitionsnivån, kräver öppenhet i utformningen av lösningar och detaljer och kontinuerliga diskussioner alla berörda parter emellan. Det är därför anbudsgivarens avsikt att vara lyhörd för synpunkter beträffande lösningarna, metoderna och genomförandet. Anbudsgivarna avser att inhämta ytterligare information genom studieresor och expertråd. Vi är övertygade om att endast ett väl genomtänkt koncept och en gemensam plan kommer att leda till ett resultat som motsvarar förväntningarna som ett projekt av denna särställning väcker. Det är vår önskan att genom samråd uppnå högsta möjliga kvalitet.

Undersöknings-, dokumentations- och analysmöjligheter

Som beskrivet ovan kräver detta rekonstruktionsprojekt ytterligare informationsinhämtning. Lämpliga objekt behöver studeras under studieresor och olika aspekter som kan tjäna som förebild eller på annat sätt vara upplysande observeras.

Ett antal dokumentationsmetoder för de tilltänkta studieobjekten står till vårt förfogande:

- Kameror för dokumentationsfoto
- Inspelningsutrustning
- Boroskop för undersökning av svåråtkomliga ställen
- XRF (röntgenfluorescens) för icke-förstörande analys av legeringarna i pipmetallen

Från det att orgeln är färdigbyggd bjuder den på ytterligare möjligheter till dokumentation och analys för att kartlägga åldringsprocessen i en historisk orgel: vi eftersträvar att återskapa historiska instrument i sina ursprungliga skick men saknar mätbara referenser för ljud och spelkänsla i och med att de ändras över tid.

Vi avser att dokumentera orgeln med jämförbara mätningar och inspelningar över tid och dokumentera dess användning och underhåll för att bättre förstå hur ett sådant instrument ändras genom tid. Vi mäter även luftkvaliteten inom och utanför orgeln för att bättre förstå dess påverkan på eventuell korrosion på pipor.

Anbud, generellt

I anbudet ingår alla resor till och från Marstrand och alla studieresor med tillhörande kostnader samt möten med och rapportering till referensgruppen. Det ingår dokumentation av arbetsprocessen liksom en fullständig slutrapport om projektet. Allt material och arbetstid, inklusive underleverantörskostnader förutom måleri (se nedan) ingår. Priset inkluderar inte logi på Marstrand för orgelbyggarna och eventuella underleverantörer. Leverantörens ansvarsförsäkring samt försäkring av alla delar fram till kyrkan ingår i anbudet.

Kostnaden för måleri- och förgyllningsarbetena anges separat för att ge församlingen möjligheten till reflektion över valet och utförandet. Vi har inhämtat prisuppgifter som orientering och är beredda att bistå med förmedling och samordning i projektet. Prisuppgiften baserar på Acanthus antikvariska utlåtande. Kostnad för övernattnings ingår inte.

Arbetets start och förlopp planeras i samråd med uppdragsgivaren. Projektet beräknas kunna avslutas inom 2 år räknat från starten.

Anbudet indexregleras enligt SCB's arbetskostnadsindex för tillverkningsindustrin.

Arbetet garanteras i tio år för material- och konstruktionsfel.

Litteraturlista och information om TRUESOUND projektet

Eva Helenius-Öberg, *Den gamla orgeln i Morlanda kyrka – ett stycke europeisk orgelhistoria*. Göteborg: Göteborg Organ Art Center, 2001.

Sverker Jullander (red.), *The old organ in the Morlanda Church, Sweden* [plus CD-rom]. GOArt Organ Documentation Reports No. 1. Göteborg: GOArt, 2000.

Joel, Speerstra (red.), *The Collapse Project. Corrosion of organ pipes – causes and recommendations*. Cultural Heritage Reserach report No 20, European Union. [Göteborg:] GOArt, 2011.
<https://data.europa.eu/doi/10.2777/23971>

TRUESOUND är ett EU-projekt som genomfördes 2004–2006 och namnet står för "A Challenge for Materials Science: Bringing True Baroque and Medieval Sound Back to Life in Historic and New Pipe Organs". Projektkoordinator var Max Planck Institut i Stuttgart och som projektpartners ingick bl a GOArt, Göteborgs universitet och Institutionen för fysik vid Chalmers tekniska högskola, Göteborg. Projektets huvudsyfte var att identifiera och rekonstruera historisk mässing för rörverkspipor.

Offererat pris

Rekonstruktion av Brebusorgeln

Offererat pris:	6 390 000 SEK
Moms 25%:	1 597 500 SEK
SUMMA:	7 987 500 SEK

Rekonstruktion av orgelläktaren inklusive bälghuset

Offererat pris:	813 000 SEK
Moms 25%:	203 250 SEK
SUMMA:	1 016 250 SEK

Måleri och polimentförgyllning av orgel & läktare

Offererat pris:	541 000 SEK
Moms 25%:	135 250 SEK
SUMMA:	676 250 SEK

Totalkostnad inklusive läktare, bälghus och ytbehandling

Offererat pris:	7 744 000 SEK
Moms 25%:	1 936 000 SEK
SUMMA:	9 680 000 SEK

Specificering av kostnader (orgel)

Beskrivning	Arbetskostnad (SEK)	Övr. kostnader (SEK)	Summa (SEK)
Orgelhus	507.000	25.600	532.600
Luftsystem	351.000	45.100	396.100
Väderlåda	422.500	8.680	431.180
Mekanik	321.100	6.900	328.000
Pipor	1.225.250	71.100	1.296.350
Historisk mässing	39.000	6.000	45.000
Montering	270.400	8.000	278.400
Intonering	405.600		405.600
Övrigt			361.470
Studieresor			520.000
Övriga möten			357.600
Arbetsdokumentation			150.000
Tekniskdokumentation	208.000	26.800	234.800
Projektering	247.000	3.000	250.000
Projektledning	195.000	5.000	200.000
Administration	130.000	500	130.500
Arbetsresor	312.000	45.000	357.000
Flygresor		56.000	56.000
Försäkring		59.400	59.400
Summa			6.390.000

Betalningsvillkor

10% vid kontraktskrivning, 40% vid arbetets påbörjande, 30% vid genomfört arbete, 20% vid godkänd slutavsyning. Alla betalningar ska ske inom 30 dagar.

Vi är övertygade om att ett gott samarbete mellan de båda huvudentreprenörerna och våra erfarna kollegor Pasi och Tricoteaux i projektet kommer att generera en rekonstruktion av Brebusorgeln av högsta internationella kvalitet. Dessutom har vi tillgång till referensgruppens erfarenhet och kunskap, inte minst i Koos van de Linde (en av Europas ledande orgelexperter). Projektet ligger helt i linje med båda företagens inriktning på rekonstruktion och historiskt hantverk. Kombinationen av Andreas och James utbildning som orgelbyggare och erfarenhet av rekonstruktioner kommer att vara en tillgång i projektet. Båda parter är villiga att aktivt delta i referensgruppsmöten och kommande diskussioner för att utveckla och driva projektet framåt.

Till fördel är den goda kännedom om och tillgång till Morlandaorgeln. Vi har följt orgeln sedan dess restaurering på GOArts orgelverkstad och har haft vård och underhåll av den i många år. Tack vare den lokala förankringen hos företagen finns också ett intresse av att förvalta den rekonstruerade Brebus-orgeln framöver och vi kommer att snabbt kunna utföra justeringar och eventuella garantiarbeten.

Vid frågor är ni välkomna att höra av er till oss!

Göteborg, 2024-02-11

(Andreas Brauner)

(James Collier)

Barnkonsekvensanalys

Ärendets namn

Torsby kyrkas inre renovering.

Beslutsfattande instans

Analys genomförd av kyrkoherde Anders Radix 2024-06-03.

Beslut fattat i kyrkoråd 2024-06-11.

På vilket sätt berörs barn och unga?

Beslutet bedöms inte medföra några negativa konsekvenser för barn.

Ombyggnationen bedöms öka tillgängligheten för barn genom att korgolvet sänks med ett trappsteg och ramp byggs i koret.

Sparande - översikt

2024-06-04 08:47
ANNA-KARIN TELLESTAM
TORSBY PASTORAT 062520036274

Innehav

Fördelning		Tillgångar		
		Tillgångstyp	Värde	Förändr.%
Kassa (transaktionskonton)	1%	Kassa (transaktionskonton)	138 667,00	0,00
Räntor	36%	Ränteplaceringar	8 062 686,44	0,23 ²
Aktier	63%	Blandplaceringar	0,00	0,00
Alternativa placeringar	0%	Aktieplaceringar	14 243 427,20	17,05
		Alternativa placeringar	0,00	0,00
		Summa	22 444 780,64	

Fördelning över sparandet kan endast visas för positiva värden. I diagrammet visas blandplaceringar fördelat på räntor, aktier och alternativa placeringar.

Kassa (transaktionskonton)

Konto	Kontonummer	Saldo	Tillgängligt belopp	
Swish Kollekt	8105-9,693 316 031-6	1 794,00	1 794,00	Överför
Swish Övrigt	8105-9,693 316 035-7	136 873,00	136 873,00	Överför
Summa		138 667,00	138 667,00	

Ränteplaceringar

Räntefond	Andelar	Kurs	Ansk.värde	Värde	Förändr.%			
Swedbank Robur Cor Bond Eur IG	41 389,8927	96,72	3 953 721,01	4 003 230,42	1,25	Köp	Byt	Sälj
Swedbank Robur Tal. Ränta MEGA	39 240,7542	103,45	4 090 727,14	4 059 456,02	-0,76	Köp	Byt	Sälj
Summa			8 044 448,15	8 062 686,44	0,23²			

Aktieplaceringar

Aktiefond	Andelar	Kurs	Ansk.värde	Värde	Förändr.%			
Swedbank Robur Tal. Aktie MEGA	137 193,4810	103,82	12 168 848,21	14 243 427,20	17,05	Köp	Byt	Sälj
Summa			12 168 848,21	14 243 427,20	17,05			

Totalt innehav

	Värde
Totalt	22 444 780,64

HARESTADS FÖRSAMLING

Församlingsrådet

Plats och tid Harestads församlingshem
Tisdag den 14 maj 2024

Beslutande	Susanne Styre ordförande	
	Barbro Ahl sekreterare	
	Lars-Åke Larsson	Förhinder
	Sten Olsson	
Komminister	Lillemor Jirholm	Förhinder
	Annette Johansson	
Adjungerad	Marita Nilsson	Förhinder
Suppleanter	Ethel Berntsson	Förhinder
	Katarina Bremert Jirholm	Förhinder
	Carina Magnusson	Förhinder
	Jessica Odhner	Förhinder

Underskrifter

Ordförande:

Susanne Styre

Justerare:

Sten Olsson

Sekreterare:

Barbro Ahl

Anslag/bevis

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ Församlingsrådet

Sammanträdesdatum

Anslaget uppsättning Datum 2024-05-31

Anslaget nedtagning Datum 2024-06-24

Förvaring av protokoll: Torsby kyrkokansli, Torsby 170, 442 73 Kärna

§ 56 Mötets öppnande

Mötet öppnas av ordf. som hälsar välkomna, och öppnar mötet.

§ 57 Andakt

Annette läser en betraktelse.

§ 58 Justerare

Till att justera dagens protokoll väljs Sten Olsson

§ 59 Dagordning

Föreslagen dagordning godkänns.

§ 60 Föregående protokoll

Föregående protokoll genomgått och lagt till handlingarna.

§ 61 Församlingshemmets trädgård.

En önskan om att skänka perenna växter till trädgården vid församlingshemmet kommer troligen i kalendern för sommaren. Vattenkran finns nu på utsidan församlingshemmet, nyckel finns i källaren. Frågan om bänk vid stora trädet skjuts upp.

§ 62 Dopträd

Vi beslutar att äska 50 000 kr i budget för 2025, för inköp av ett dopträd.

§ 63 "Med alla levande varelser"

Till nästa möte skall vi läsa fram till del II

§ 64 Prästens punkt

Annette informerar om att en oblatask är inköpt.

§ 65 Övrigt

Inget övrigt kom upp.

§ 66 Nästa möte

Nästa möte den planerat till 20 augusti kl 18:00

S.O

Ba

Jr

§ 67 Avslut

Ordförande avslutar möte och vi önskar varandra en fin sommar.

Församlingsrådet i Harestad önskar att Pastoratets Kyrkoråd beviljar vår önskan om medel enligt § 62.

S.O

ba

8r